

SISÄMINISTERIÖ
INRIKESMINISTERIET

Nyt riittää

Koulukiusaamisen vastaisen
hankkeen loppuraportti

SISÄMINISTERIÖN JULKAISU 16/2014

Sisäinen turvallisuus

Tekijät Ylitarkastaja Kia Vertio, sisäministeriö, ylikonstaapeli Vesa Okkola, Hämeen poliisilaitos, nuoriso-ohjaaja Irene Lüders, Lahden nuorisopalvelut, hankkeeseen osallistuneet nuoret ja yhteistyötahot		Julkaisun laji Raportti	
		Toimeksiantaja Sisäministeriö	
		Toimielimen asettamispäivä 26.11.2012	
Julkaisun nimi Nyt riittää - Koulukiusaamisen vastaisen hankkeen loppuraportti			
Julkaisun osat Esipuhe, raportti, liite			
Tiivistelmä Hämeen poliisilaitos ja sisäministeriö toteuttivat yhdessä Lahden nuorisopalvelujen, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Lahden yhdistyksen, Lahden ensi- ja turvakodin ja Valopilkku-projektin kanssa Nyt riittää - pilottihankkeen koulukiusaamisen vähentämiseksi. Hankkeessa on luotu menetelmäpaketti kiusaamisen vähentämiseen yläkouluissa. Malli on kehitetty yhdessä nuorten kanssa. Nuoret ovat kertoneet kokemuksistaan ja kuvailleet millaista apua ja tukea aikuisilta ja kouluyhteisöltä kaivattaisiin kiusaamistilanteissa. Mannerheimin Lastensuojeluliiton mukaan kiusaaminen voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, seurasta pois sulkemista tai ilkeitä puheita. Kiusaaminen merkitsee usein uhrin eristämistä luokan, ryhmän tai virtuaaliryhmän sosiaalisesta kanssakäymisestä. Kiusaajia voi olla yksi tai useampia. Nyt riittää -hankkeessa on määritelty eri toimijoiden, kuten poliisin ja koulun, tehtävät kiusaamistilanteen purkamisessa. Hankkeessa on huomioitu myös perheet ja vanhemmat. Valopilkku-projekti ja Lahden Ensi- ja turvakoti ovat rakentaneet vanhempainiltoihin toimintamallin, jossa tehtävärastien kautta kerrotaan kiusaamisesta konkreettisin esimerkein. Hankkeessa kehitettyä toimintamallia on levitetty Päijät-Hämeen alueella nuorisopalvelujen sekä oppilaitosten kautta. Hankkeen aikana järjestettiin videokilpailu 8.-luokkalaisille, päättäjille tarkoitettu seminaari Säätytalolla sekä iso nuorisokonsertti Lahdessa. Hankkeelle ovat antaneet kasvonsa lahtelainen rap-artisti Brädi sekä tatuojia Sini Tarkkinen.			
Avainsanat (asiasanat) Turvallisuus, yhteistyö, poikkipolittisuus, koulut, lähipoliisi			
Muut tiedot Sähköisen julkaisun ISBN 978-952-491-880-0 (PDF), osoite www.intermin.fi/julkaisut			
Sarjan nimi ja numero Sisäministeriön julkaisu 16/2014		ISSN 2341-8524	ISBN 978-952-491-879-4
Kokonaissivumäärä 52	Kieli Suomi	Hinta 25,00€ + alv	Luottamuksellisuus Julkinen
Jakaja Sisäministeriö		Kustantaja/julkaisija Sisäministeriö	

Författare Överinspektör Kia Vertio, inrikesministeriet, överkonstapel Vesa Okkola, polisinrättningen i Tavastland, ungdomsledare Irene Lüders, ungdomstjänsterna i Lahtis, unga och samarbetspartner som deltagit i projektet		Typ av publikation Rapport	
		Uppdragsgivare Inrikesministeriet	
		Datum för tillsättandet av organet 26.11.2012	
Publikation (även den finska titeln) Nu räcker det - Slutrapport för projektet mot skolmobbning (Nyt riittää - Koulukiusaamisen vastaisen hankkeen loppuraportti)			
Publikationens delar Förord, rapport, bilaga			
Referat Polisinrättningen i Tavastland och inrikesministeriet har tillsammans med ungdomstjänsterna i Lahtis, Mannerheims Barnskyddsförbunds lokalförening i Lahtis, mödra- och skyddshemmet i Lahtis och Valopilkkuprojektet genomfört pilotprojektet Nu räcker det för att minska mobbningen i skolorna. Inom projektet har man utarbetat ett metodpaket för att minska skolmobbningen i årskurserna 7–9 i den grundläggande utbildningen. Modellen har tagits fram i samarbete med de unga. De unga har berättat om sina erfarenheter och beskrivit hurudan hjälp och hurudant stöd de behöver av vuxna och skolsamfundet i mobbningssituationer. Enligt Mannerheims Barnskyddsförbund kan mobbning ta sig uttryck i t.ex. knuffar, slag, skällsord och hån, uteslutande eller utfrysning ur gemenskapen eller elakt prat. Mobbning innebär ofta att offret utesluts ur klassens, gruppens eller den virtuella gruppens sociala umgänge. Mobbarna kan vara en eller flera. Inom projektet Nu räcker det har man fastställt vilka uppgifter olika aktörer, t.ex. polisen och skolan, har när det gäller att reda ut en mobbningssituation. Inom projektet har man också uppmärksammat familjerna och föräldrarna. Valopilkkuprojektet och mödra- och skyddshemmet i Lahtis har utarbetat en handlingsmodell för föräldrakvällar där man med hjälp av olika uppgiftsmoment berättar om mobbning genom konkreta exempel. Handlingsmodellen har distribuerats inom Päijänne-Tavastlands område via ungdomstjänsten och läroanstalterna. Under projekts gång ordnade man en videotävling för åttondeklassister, ett seminarium för beslutsfattare på Ständerhuset och en stor ungdomskonsert i Lahtis. Rapartisten Brädi från Lahtis och tatueraren Sini Tarkkinen har gett sitt ansikte åt projektet.			
Nyckelord Säkerhet, samarbete, tvärsektoriellt arbete, skolorna, närpolisen			
Övriga uppgifter Elektronisk version, ISBN 978-952-491-880-0 (PDF), www.intermin.fi/publikationer			
Seriens namn och nummer Inrikesministeriets publikation 16/2014		ISSN 2341-8524	ISBN 978-952-491-879-4
Sidoantal 52	Språk Finska	Pris 25,00€ + moms	Sekretessgrad Offentlig
Distribution Inrikesministeriet		Förläggare/utgivare Inrikesministeriet	

Esipuhe

Kiusaamisesta on viime vuosien aikana puhuttu yhä enemmän. Harvassa ovat ne aikuiset tai lapset jotka eivät olisi kuulleet kiusaajista, kiusatuista ja siitä, mitä pitää tehdä kun itse kohtaa kiusaamista joko kohteena tai sivustakatsojana. Suomessa kehitetystä kiusaamiseen puuttuvasta KivaKoulu –toimintamallista on suunniteltu jopa kansainvälistä vientituotetta. Tilastot kuitenkin osoittavat, että kiusaaminen ei ole vähentynyt.

Tässä raportissa kerrotaan nuorista, viranomaisista ja järjestöistä, jotka päättivät puuttua kiusaamiseen. Hankkeen pääosassa ovat nuoret itse, ja tavoitteena on vahvistaa nuoria toimimaan kiusaamisen vähentämiseksi.

Päijät-Hämeen alueella on poikkeuksellisen aktiivista lähipoliisitoimintaa. Lähipoliisitoiminta on työtä, jossa poliisi toimii lähellä ihmisiä ja heidän kotejaan. Lähipoliisi on oman alueensa asiantuntija, jota on helppo lähestyä. Päijät-Hämeessä lapset ja nuoret ovat lähipoliisitoiminnan tärkeä kohderyhmä. Nyt Riittää – hanke lähti liikkeelle lähipoliisin toimesta. Taustalla vaikuttivat käytännön kokemukset ja kysymys siitä, miten poliisi voisi yhdessä nuorten ja muiden toimijoiden kanssa ennalta estää kiusaamista ja jopa hyvin pitkäaikaista väkivallan kierrettä, jonka se voi käynnistää ja edistää. Poliisilain 1§ mukaan poliisin tehtävänä on rikosten ennalta estäminen. Turvallisuuden ylläpitämiseksi poliisin tulee toimia yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa. Nyt Riittää – kampanja on siten mitä suurimmassa määrin poliisin ennalta estävää toimintaa, jota toteutettiin yhdessä nuorten ja muiden toimijoiden kanssa.

Raportissa kuvataan erilaisia toimia, joilla kiusaamiseen voidaan puuttua. Työn aikana toteutettiin asioita, jotka ovat lähellä nuorten elämää ja kiinnostuksen aiheita. Samalla levitettiin tietoa tavoitteena vahvistaa nuorten tietoisuutta omista oikeuksistaan. Tärkeä viesti on se, että kiusaaminen täyttää usein rikoksen tunnusmerkit, ja jokaisen nuoren oikeus on vaatia tekijä vastuuseen teoistaan. Jos tekijä ei joudu vastuuseen teoistaan tukee se puuttumattomuuden kulttuuria, jossa kiusaajat ja väkivallan tekijät voivat toimia ilman rajoja.

Kiitos kaikille nuorille, jotka olivat mukana työskentelyssä ja antoivat sille sisältöä. Kiitos myös Brädille ja Sini Tarkkiselle, jotka olivat hankkeen suojelijoita. He antoivat työlle kasvot, ja heidän mukanaolonsa merkitsi paljon kaikille osallistujille. Kiitos myös kaikille aikuisille, jotka osallistuivat työhön. Erityiskiitos ylikonstaapeli Vesa Okkolalle, joka on ollut monella tavalla hankkeen ”sielu”.

Lopuksi tärkein: työ ei pääty tähän, se jatkuu.

Sisällys

1 Nyt riittää kiusaaminen.....	2
1.1 Mistä saatiin idea Nyt riittää -hankkeeseen?	5
1.2 Miksi lähdimme mukaan?.....	6
1.3 Mistä lähdettiin liikkeelle?.....	9
1.4 Mitä kaikkea on saatu aikaan?	12
1.4.1 Miltä tuntuu? -toimintamalli 8-luokkalaisille.....	12
1.4.2 Hankkeen aikana järjestetyt tapahtumat	15
1.5 Missä nyt mennään?	20
1.6 Kiusaamisen saama huomio mediassa	21
2 Estä kiusaaminen.....	22
3 Faktaa ja fiktiota kiusaamisesta	23
4 Mitä on jäänyt käteen tässä vaiheessa?.....	24

Liitteet

Liite 1: Emilia Savolaisen lopputyö.....	26

1 Nyt riittää kiusaaminen

"Kiusaaminen on oikeesti vakava juttu. Tuntuu tosi kurjalta, kun ei kuulu porukkaan tai kun tuomitaan siitä, että on erilainen kuin muut. Erilaisuushan on rikkaus ja siitä pitäis olla ylpee. Ei pelätä nähä ihmisiä sen takia. Mua arvosteltiin paljon. Mun ulkonäkö oli huono, menestyin koulussa ja seki oli huono, mun perhettäkin arvosteltiin... se oli tosi raskasta mulle.

Edes mun parhaat ystävät ei voinu olla mun kanssa. Osa ei ees kattonu silmiin tai suostunu puhuu. Voitte kuvitella miltä se tuntuu. Itkin ja pyöräilin kouluun. Koulu mikä pitäis olla turvallinen ja kiva paikka, ahisti ja pelotti yli kaiken. Ei ollu hyvä olla. Se kiusaaminen ja syrjiminen sitte loppu kun mun vanhemmat otti yhteyttä kouluun. Viime talvi oli mulle vaikein ajanjakso mun elämässä. Olin silloin syksyllä käyttänyt niin paljon mun omia voimavaroja pelkästään selviytymiseen, että mun voimavarat loppu ja masennuin. Mä olin ihan oikeesti lähtemäs.

Muistan sen hetken. Olin niin kyllästynyt ja väsynyt. En enää jaksanu sitä, että elämä teki mulle aina näin. Mut mä käännyn pois just ratkaseval hetkel ja ajattelin, et viel vähän aikaa sinnittelen ja katon mitä tapahtuu. Sit kaikki lähti menee ihan sika hyvin. Pääsin tukariks. Olin ikimuistoseksi riparil.

Jos sua kiusataan, kerro siitä. Puhu siitä jonkun luotettavan kanssa. Se auttaa, kun saa käsitellä omia kokemuksia ja tunteita. Muista että kaikesta voi selvitä. Sä oot vahva ja näytät niille kiusaajille, et sua ei muserreta. Jos kiusaat, mieti miks? Onks sulla ittelläs niin paha olla, että purat sen muihin? Puhu säkin jollekin. Jos ymmärrät, että hei mä oon satuttanu tota toista tosi pahasti, mee ja pyydä vilpitömästi anteeks. Se on tosi iso juttu sille kiusatulle. Jos tiedätte jonkun jota kiusataan, älkää pelätkö mennä väliin tai kertoa siitä jollekin. Hymyilkää vaikka sille henkilölle tai sanokaa moi. Tehkää joku ihana pieni teko. Voitte pelastaa jonkun hengen.

Fyysinen kiusaaminen ei minuun tepsinyt, joten minua alettiin kiusata henkisesti. Henkinen ja fyysinen kiusaaminen on kaikissa tilanteissa väärin ja ne molemmat voivat aiheuttaa vammoja. Koska kiusaaminen on helppo salata, eivät kaikki kaverinikaan tienneet siitä. Opettajat eivät siis kyenneet siihen puuttua. Myöskään koulussa toimineet Verso ja KiVa-koulu eivät voineet puuttua, eikä minulle edes ehdotettu niihin turvautumista.

Lopulta turruin ja ajattelin, että on oikein ja minun syyni että minua kiusataan. Aluksi itkin iltaisin sängyssä, nyt osasin vain tuntea suunnatonta harmia sisälläni. En puhunut enää asiasta kotona, joten vanhempanikaan eivät tienneet asiasta mitään. Koska minua alistettiin, yritin koota itseäni ja se näkyi tietynlaisena määräälemisenä ja kiukkuamisena. Opettajan mielestä tämä johti kiusaamiseen ja joskus minulle sanottiin, että ehkä minun tulisi katsoa peiliin, jos vaikka muuttunut käytökseni voisi olla kiusaamisen taustalla. Näinhän se ei ollut.

Opettajat eivät yleensä huomanneet kiusaamista, koska henkinen kiusaaminen on helppo tehdä opettajien silmien kantamattomissa, esim. välitunneilla tai ryhmätöiden aikana. Kaikkein parhaiten olen pystynyt käsittelemään ala-asteaikaisia tunteitani vasta nyt, ollessani tukarina. Kiusaaminen jätti minuun varmasti pysyvät arvet, vaikka nykyään pystynkin kääntämään ne asiat edukseni positiiviseksi: minun ei tarvitse olla mitään enempää kuin mitä oikeasti olen.

Ennen en halunnut aamulla herätä ja lähteä kouluun. Nykyään voin lähteä sinne iloisin ja luottavaisin mielin. Minulla on täällä paljon ystäviä ja turvallinen olla. Tämä tunne jokaisella lapsella ja nuorella tulisi olla. Ne jotka eivät anna sinun olla oma itsesi, eivät ole oikeita ystäviä, jokainen ansaitsee parempia ystäviä. Jo Suomen laki määrittelee, että kiusaaminen ja syrjiminen on rikos. Kiusaaminen on aina kiusaajan, ei kiusatun syytä.

Ystävät syntyvät välittämisen kautta, jos osaat välittää, olet ystävä. Kiusaajat eivät aina ole niitä "kovia" tyyppisiä. Kiusatut ovat kovempia, koska he joutuvat käymään läpi rankan prosessin itsensä ja oman itsetuntonsa kanssa. Hiljaiset hyväksyvät tekevät aivan yhtä väärin, kuin itse kiusaajat. Vaikka he eivät toteuta kiusaamista käytännössä, he antavat kiusaajien kiusata ja hyväksyvät sen. Ette usko, kuinka joskus kaipasin niitä, jotka olisivat tulleet väliin ja osanneet auttaa. Aikuisen huomaaminen ja apu olisi ollut tärkeää. Jokainen voi valita, haluaako olla mieluummin hyvä ystävä vai haluaako pilata jonkun ihmisen itsetunnon.

Toivon ja toivomme yhdessä, että jokainen valitsee sen kovan elämän, eli sen KiVa(kiusaamisen vastaisen)elämän. Anteeksi voi ja pitää pyytää. Käyttäydy toiselle niin kuin haluat heidän käyttäytyvän sinulle. On hyvä puhua niin kuin voisit puhua vanhemmillesi t. isovanhemillesi. Tämä kaikki pätee myös someen, sosiaaliseen mediaan. Kirjoita siellä vain asioita, joita voisit kelle tahansa näyttää. Jos näet kiusaamista tai tiedät sellaista olevan, tule rohkeasti kertomaan siitä. Autat siten montaa toista ihmistä pääsemään eroon siitä. Jokainen kiusaamistilanne täytyy voida olla ratkottavissa ilman koulun vaihtoja. Kukaan ei selviä yksin."

Mitä kiusaaminen on:

Kiusaaminen voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, seurasta pois sulkemista, ilkeitä puheita. Kiusaaminen merkitsee usein uhrin eristämistä luokan, ryhmän tai virtuaaliryhmän sosiaalisesta kanssakäymisestä. Kiusaajia voi olla yksi tai useampia.¹

Mitä laki sanoo kiusaamisesta:

Kiusaaminen itsessään on useissa tapauksissa melko lievä termi. Kiusaamisen yhteydessä voi täytyä useiden rikosten tunnusmerkistö. Rikos voi olla esimerkiksi laiton uhkaus, kunnianloukkaus, lievä vahingonteko, pahoinpitely tai lievä pahoinpitely.

Netissä tapahtuvassa kiusaamisessa rikos voi olla esimerkiksi laiton uhkaus, kunnialoukkaus, sukupuolisiveellisyyttä loukkaavan kuvan levittäminen, yksityiselämää loukkaavan tiedon levittäminen, tekijänoikeusrikos (muokatut valokuvat) ja viestintäsalaisuuden loukkaus.

Jokaisella lapsella ja nuorella pitää olla oikeus turvalliseen kouluympäristöön ja henkilökohtaiseen koskemattomuuteen. Jos jossakin työyhteisössä joku heitettäisiin seinään ja häneltä vedettäisiin housut alas, niin asianomistaja tekisi varmasti rikosilmoituksen ja työnantaja puuttuisi heti asiaan. Väkivaltaa tehneet voisivat saada jopa potkut ja tuomion ehkä useistakin rikoksista. Mutta jos tämä sama tapahtuu koulussa, niin asiaa käsitellään ehkä vain koulukiusaamisena ja pahimmassa tapauksessa kiusattu joutuu vaihtamaan koulua.

¹ Lähde: Mannerheimin Lastensuojeluliitto

1.1 Mistä saatiin idea Nyt riittää -hankkeeseen?

Hankkeen vetäjä ja ideoija Hämeen poliisilaitoksen ylikonstaapeli ja lähipoliisikoordinaattori Vesa Okkola kertoo:

"Kiusaamisen luonne muuttuu, kun nuoret siirtyvät alakoulusta yläkouluun. Kiusaamistapaukset saattavat olla paljon monimutkaisempia, eivätkä nuoret enää kerro yhtä avoimesti kiusatuksi joutumisesta tai halua selvittää asioita. Samaan aikaan he ovat erityisen haavoittuvassa kasvuvaiheessa. Perheen ja muiden aikuisten merkitys vähenee. Tästä syystä kiusaamiseen puuttumisessa on otettava huomioon kiusatun ja kiusaajan lisäksi muut toimijat, joista kaveripiiri on tärkein. Kiusaamiseen puuttuminen on tehokasta, kun lapsia ja nuoria kohdellaan aktiivisina toimijoina eikä vain aikuisen toiminnan kohteena.

Idea hankkeeseen syntyi useamman vuoden pohtimisen tuloksena sekä omasta sisäisestä tarpeesta käsitellä omia koulukiusaamisesta syntyneitä kipeitä muistoja ja tunnetiloja."

Nuoret kertovat:

"Nyt Riittää -hankkeen aikana keskustelimme usein nuorten kesken Kiva Koulu -mallista ja sen toimivuudesta. Jo suunnittelupalavereissa tuli esille asioita, jotka haluamme tehdä toisin kuin KiVa-mallissa. Tulimme yhteiseen lopputulokseen ohjelman hyvästä tarkoituksesta ja hyvistä toimintamalleista, mutta samalla kritisoimme ohjelman teoreettisuutta ja raskasta käytännön toteuttamista. Yhtenä suurimpana epäkohtana näimme, ettei juuri yksikään koulu toteuta mittavaksi paisunutta KiVa-ohjelmaa kokonaisuudessaan, jolloin se näyttäytyy oppilaille joko opettajajohtoisina oppitunteina tai sähköisinä kyselyinä. Tärkeintä meidän mielestämme on saada nuoret pohtimaan ja käsittelemään asiaa omakohtaisesti arvokysymyksenä, eikä käsittelemään asiaa tietopohjaisesti aikuisen johdolla.

Halusimme laatia omasta kiusaamisenvastaisesta hankkeestamme tehokkaan tekemällä siitä helpon toteuttaa kouluilla sekä mielenkiintoisen oppilaille. Kokemustietomme ja mielikuvituksemme soveltaminen voisi johtaa parempiin tuloksiin kuin tieteellinen ja aikuislähtöinen lähestymisnäkökulma."

1.2 Miksi lähdimme mukaan?

Hankkeen kasvoiksi pyydettiin rap-artisti Brädi ja tatuoija Sini Tarkkinen. Hanke haluttiin henkilöidä nuorten kannalta kiinnostaviin ihmisiin, jotka toisivat hankkeelle näkyvyyttä ja uskottavuutta.

Brädi

"Nyt Riittää oli alun pitäenkin mulle mieluisa projekti, ja lähdin kasvoksi mukaan, sillä ammatissani rap-artistina olen nähnyt nuorten pahaa oloa paljon, ja läheltä. Nykyään artisteja on helpohko lähestyä esim. sosiaalisen median kautta, ja "hätähuutoja" tulee vastaan paljon."

Sini Tarkkinen

"Mua kiusattiin ala-asteella ja yläasteella tosi pahasti ja mä oon sitä mieltä, että yksikin kiusaaja on liikaa. Sitä varten mä oon mukana tässä Nyt riittää - kampanjassa."

Hankkeeseen lähtivät mukaan myös Lahden nuorisopalvelut, Mannerheimin Lastensuojeluliiton Lahden yhdistys, Valopilkkuprojekti ja Lahden ensi- ja turvakoti.

Lahden nuorisopalvelut

"Kiusaamisen ehkäiseminen toiminnallisten menetelmien käyttäen on nuorisopalveluille luontainen juttu ja kun pääsee vielä nuorten kanssa työstimään aihetta, niin se tekee työstä aina tärkeämpää. Nuorisopalvelut lähti mukaan myös siksi, että meillä on kokemusta ryhmäytymisestä, mikä oli yksi hankkeen alkuvaiheen avainjutuista".

Mannerheimin Lastensuojeluliiton Lahden yhdistys

"MLL Lahden yhdistys ry lähti mukaan Nyt Riittää - hankkeeseen, koska kiusaamisen vastainen työ on myös yksi MLL:n tärkeimmistä nuorisotyön tehtävistä. Lisäksi kiusaamiseen liittyviä aiheita käsitellään vuosittaisissa tukioppilaskoulutuksissa, joista MLL Lahden yhdistys ry Lahden alueella yksin vastaa. Tukioppilaat ovat yksi tärkeimmistä elementeistä koulukiusaamisen vastaisessa työssä. Tukioppilastoiminta ja hanke nivoutuivat mielestämme hyvin yhteen, ja MLL Lahden yhdistys lähti hankkeeseen mukaan erityisesti juuri tukioppilastoiminnan kautta. Lisäksi kaikki uudet toimintamallit ja -tavat ovat yhdistyksenkin mielestä tärkeitä, ja hanke oli erinomainen, nuorten lähtökohdista liikkeelle lähtenyt hanke."

Valopilkkuprojekti

Halusimme olla mukana hankkeessa koska sen sisältö on tärkeä meille. Teemme itsekkin työtä kiusattujen nuorten parissa ja olemme nähneet miten vaikeassa tilanteessa he ovat koulun loputtua kiusaamiskokemuksen jäätyä käsittelemättä. Halusimme myös omalta osaltamme edistää sitä, että kiusaamisen seuraukset tulevat näkyviksi yhteiskunnassamme. Halusimme olla mukana myös siksi, että kiusattujen lasten vanhemmat ovat toinen kohderyhmämme, joiden tavoittaminen on haasteellista."

Lahden ensi- ja turvakoti ry

"Koulukiusaaminenhan voi näyttäytyä monella eri tavalla, ja siinäkin, niin kuin väkivaltaisessa käyttäytymisessäkin, on erilaisia ilmenemismuotoja. Koulukiusaaminenkin täyttää usein väkivallaksi luokitellun käyttäytymisen "tunnusmerkistön", on sitten kysymyksessä henkisen tai fyysisen väkivallan käyttö. Me halusimme tuoda koulukiusaamisen käsittelyyn turvallisuusnäkökulman, koska niin kiusaamisen kohteena olevat kuin väkivallan kokijatkin kokevat näissä tilanteissa ennen kaikkea turvattomuutta ja sen myötä pelkoa ja ahdistusta."

Hankkeessa mukana olleet nuoret kertovat mukanaolonsa syistä twiittien kautta seuraavasti.

Kimi

Lähdin mukaan [#nytriittää](#) -kampanjaan, koska [#kiusaaminen](#) on vaan niin väärin. Ennen kaikkea mä halusin olla tekemässä jotain sen estämiseksi

Alain

Tulin mukana [#nytriittää](#) kampanjaan herättämään koko Kansan kiusamisesta. Jos yhdessä sen estäisimme kukaan Suomessa ei voi enään kärsiä siitä

Iida

Lähdin tähän kampanjaan mukaan, koska minua on koulukiusattu. Ei ole heikkoutta kertoa lähimmäisesellesi tai ammattiauttajalle, vaan vahvuutta. Kannustan puhumaan asiasta.

Moona

Lähdin mukaan [#nytriittää](#) -kamppanjaan, koska olen itse [#koulukiusattu](#) ja haluan muiden ymmärtävän kiusaamisen vakavuuden ja, että kaikki yhdessä saisimme kiusaamisen loppumaan

Özlem

Olen mukana [#nytriittää](#) - kampanjassa, koska näin maahanmuuttajien kokemuksia kiusaamisesta. Haluan estää ja löytää menetelmiä ja ratkaisua kiusaamisen estämiseen maahanmuuttajanuorena.

Tatuoiija, pin up -malli Sini Tarkkinen halusi lähteä mukaan hankkeeseen oman taustansa vuoksi. Sini kertoi nuorille omista kokemuksistaan hyvin suorasanaisesti ja raadollisestikin, mikä auttoi nuoria käsittelemään omia kokemuksiaan. Sini myös suunnitteli hankkeen logon, jota käytettiin muun muassa hankkeen julisteissa ja huppareissa.

Seuraavalla sivulla on kuvattu hankkeen eteneminen huhtikuussa 2014 järjestettyyn päätöskonserttiin asti. Kuvassa esitetyn lisäksi on pidetty useita kokouksia pienemmällä porukalla ja levitetty mallia kouluihin.

Hankkeen eteneminen

1.4 Mitä kaikkea on saatu aikaan?

1.4.1 Miltä tuntuu? -toimintamalli 8-luokkalaisille

Hankkeessa laadittiin 8.-luokkalaisille menetelmäpaketti kiusaamisen vähentämiseksi. Kahden oppitunnin ajan kouluissa käsitellään kiusaamista toiminnallisin menetelmin. Oppitunti alkaa videotervehdyksellä.

jossa hankkeessa mukana olleet nuoret, Brädi, Sini ja lähipoliisi Vesa Okkola kertovat omista kokemuksistaan ja siitä, miksi he ovat hankkeessa mukana. Tämän jälkeen hanke esitellään lyhyesti ja korostetaan, että viestiä viedään nuorelta nuorelle. Seuraavaksi kerrotaan kolme tarinaa kiusaamisesta ja työstetään niiden pohjalta ryhmätyönä ratkaisuja kiusaamiseen.

Oppitunti jatkuu asennemittarilla, jossa luokalle esitetään väittämiä ja oppilas menee luokassa seisomaan janalla siihen kohtaan, joka kuvastaa hänen ajatuksiaan (samaa mieltä - eri mieltä eri puolilla luokkaa). Tämän jälkeen esitetään hankkeessa tehty video kiusaamiskokemuksista .

Nettijuttujen kautta esitetään neljä erilaista netissä tapahtuvaa kiusaamistapausta, joissa myös syyllistytään rikoksiin ja käydään lyhyt keskustelu asiasta. Tunnin lopulla nuoret kirjoittavat itsenäisesti kirjeen aiheesta, mitä tunteita kiusaaminen herättää ja mitä itse voi tehdä kiusaamisen estämiseksi. Kirjeet annetaan nuorille takaisin 9-luokan lopussa. Tunnin päätteeksi annetaan positiivista palautetta luokkakaverista, jos vain aikaa on. Tunnin päättää Kukkasen koulun tekemä kiusaamisen vastainen video, jossa kiusaaminen johtaa lopulta itsemurhaan.

Miltä tuntuu? – toimintamalli koulujen 8-luokkalaisille

- Videotervehdys
- Hankkeen esittely lyhyesti
- Tarinat kiusaamisesta (osin faktaa, osin fiktiota) → ryhmätyöt
- Asennemittari (lainsäädäntö mukana)
- Omat kokemukset -video (tositarinoita)
- Nettijutut/rikkomukset
- Nuoren kirje itselleen: mitä tunteita kiusaaminen herättää sinussa / mitä sinä voit tehdä luokallasi kiusaamisen estämiseksi
- Jos aikaa jää, positiivinen palaute: kirjoita jokaisesta luokkakaverista jotain positiivista ja pyydä anteeksi, jos siihen on tarvetta
- Kukkasen koulun videon esittäminen

2 24.11.2014

Hankkeessa on kehitetty myös toimintamalli vanhempain-iltoihin. Hanke esitellään lyhyesti, jonka jälkeen jakaudutaan ryhmiin ja kierretään läpi neljä rastia. Kahdella rastilla on mukana kokemusasiantuntijoita kertomassa oman tarinansa.

Toimintamalli vanhempainiltoihin: 4 rastia

1) Kiusaaminen voi olla myös rikos.

- Käsitellään sekä netti- että reaali maailmassa esiintyvää kiusaamista.
- rastilla: lähipoliisi

2) Kokemuksesta voimavaraksi

- Kiusatun kokemuksia & ajatuksia siitä, mikä on auttanut selviytymään
- rastilla: kiusattu

3 17.11.2014

Toimintamalli vanhempainiltoihin: 4 rastia

3) Turvallinen koulu ei synny sattumalta

- turvallisuuteni maisema: mikä luo turvallisuutta kouluun, mikä turvattomuutta?
- nettiturvakodin esittely
- rastilla: Lahden ensi- ja turvakoti ry.

4) Arvot kohdallaan – ei kiusata

- ajatuksia herättävä, kiusaamiseen liittyvä lyhyt filmi ja sen pohjalta keskustelua kiusaamiseen liittyvistä normeista ja arvoista
- rastilla: Valopilkkuprojekti

4 17.11.2014

Lahden ensi- ja turvakoti ry kertoo:

"Koulujen vanhempainilloissa halusimme meidän rastillamme korostaa vanhemmille tätä turvallisuusnäkökulmaa koulukiusaamisesta puhuttaessa. Kyselimme vanhemmilta koulukiusaaminen huomioiden, mitkä asiat heidän mielestään luovat kouluun turvallisuutta ja mitkä asiat vaikuttavat

turvattomuuden syntymiseen. Tässä kohtaa tiedustelin vanhemmilta sitäkin, kenen tai minkä tahon heidän mielestään pitäisi huolehtia turvallisuuden ylläpitämisestä koulumaailmassa. Tähän liittyen haastoin omassa puheenvuorossani vanhempia myös miettimään, kuinka koulukiusaamisen vastustaminen ja turvallisen koulun luominen olisi toteutettavissa yhteisvastuullisesti opettajien, vanhempien ja oppilaiden kesken. Millaista vuorovaikutusta tämä tarvitsisi eri osapuolten välillä ja mikä on kunkin oma rooli koulukiusaamisen ehkäisemisessä ja sen myötä turvallisuuden lisäämisessä?

Toisena osiona meidän rastillamme oli nettiturvakodin esittely. Nettiturvakotihan on erinomainen foorumi lapsille/nuorille niin tietolähteenä kuin mahdollisuutena käydä chat-keskusteluja reaaliajassa luotettavan ja turvallisen (ammattilaisen) aikuisen kanssa nuoria askarruttavista kysymyksistä eri aihealueisiin, kuten esim. koulukiusaamiseen ja väkivaltaan liittyen. Nettiturvakodissa on paljon asiatietoa myös vanhemmille vanhemmuuteen ja kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä. Jaoinme nettiturvakodin toimintaa esitteleviä kortteja vanhemmille kotiin vietäväksi."

1.4.2 Hankkeen aikana järjestetyt tapahtumat

Videokilpailu 8.luokkalaisille

Hankkeessa päätettiin järjestää videokilpailu seitsemälle mukana olleelle pilottikoululle, jotta saataisiin nuorten ääntä kuuluviin. Kahdesta koulusta saatiin määrääkaan mennessä video tai kappale.

Kukkasen koulun oppilaat tekivät videon koulukiusaamisesta

Videota on vuoden 2014 marraskuun loppuun mennessä katsottu YouTubessa yli 15 000 kertaa. Kommenteista noin puolet oli positiivista palautetta videolle tai omia kokemuksia kiusaamisesta. Toinen puolikas koostui enimmäkseen uhoamisesta.

Yhteiskoulun oppilaat tekivät Satuta-nimisen kappaleen jossa käsitellään kiusaamista. Kappale esitettiin Säätytalolla päättäjille.

Satuta

*[A] Mun edessä on avaamaton ovi, koska mun sydämes on lovi.
Sul on toi sun oma hovi, mut oota vielä tovi,
koht toi on ohi.
Sun pääs on taas toi sama takku, tekis mieli läimästä siihen joku kakku,
mut hei hei mul on sulle viesti.*

[B] Hei älä satuta, ettei sua kaduta. Joukkoon mua ei haluta mut tää on osa minua. Hei älä satuta, ettei sua kaduta, mut nyt mulle riitti, tää on mun biitti.

*[A] Hei jos mul ois tykki,
sä oisit ihan rikki.
Sun pääs on toi tikki,
mut mul on tää mikki.
Jolla mä sanon sulle et älä urpi mulle,
älä lukitse mua häkkiin vaan mee sinne mäkkiin.*

[B] Hei älä satuta, ettei sua kaduta. Joukkoon mua ei haluta mut tää on osa minua. Hei älä satuta, ettei sua kaduta, mut nyt mulle riitti, tää on mun biitti.

[B] Hei älä satuta, ettei sua kaduta. Joukkoon mua ei haluta mut tää on osa minua. Hei älä satuta, ettei sua kaduta, mut nyt mulle riitti, tää on mun biitti.

Tekijät:

sanat ja melodia: Jenna Kemppainen, Elina Ansio ja Elina Suominen

taustat: Joel Pirinen ja Topias Marjamaa

Seminaari Säätytalolla

Tammikuussa 2014 järjestettiin Säätytalolla seminaari päättäjille. Tarkoituksena oli levittää tietoa hankkeesta, saada medianäkyvyyttä ja nostaa asia yhteiskunnalliseen keskusteluun.

Paikalla oli sisäministeri Päivi Räsänen sekä sisäministeriön korkeita virkamiehiä, kuten poliisijohtajia sekä Hämeen poliisilaitoksen johtoa. Lisäksi mukaan oli pyydetty laajasti hankkeessa mukana olleita organisaatioita ja nuoria. Tilaisuudessa nuoret esittelivät hankkeen kulkua. Lahden yhteiskoulun Luma1-luokan oppilaat luovuttivat ministeri Räsäselä itse tekemänsä taideteoksen *Kiusattu*.

Taulu kuvastaa kiusattua ja hänen tuntemuksiaan sekä ajatuksia. Keskellä teosta näkyvät kasvot, jotka esittävät kiusattua. Kasvoja peittää valkoinen harso. Se tuo esille tunteet taka-alalle jäämisestä sekä siitä, kuinka teoksen henkilö kokee itsensä näkymättömäksi vasten omaa tahtoaan.

Sotkuinen tausta ympäröi kiusattua joka puolelta. Se kuvastaa henkilön ajatuksia, jotka ovat epäselviä, ankean värisiä, eivätkä jätä kiusattua rauhaan. Tummassa taustassa näkyy myös keltaista ja valkoista, mikä symboloi sitä, että kiusattu ei ole vielä vajonnut täyteen epätoivoon, vaan elää valoisamman tulevaisuuden toivossa.

Päätöskonsertti Sibelius-talolla

Hankkeen päätöskonsertti järjestettiin Lahden Sibelius-talolla 27.4.2014. Konsertti järjestettiin yhteistyössä Mannerheimin Lastensuojeluliiton kanssa. Tavoitteena oli lisätä tietoa hankkeesta nuorien keskuudessa ja tarjota heille musiikkielämys. Konsertissa esiintyivät Tehoste, Mansesteri, Mikael Gabriel ja Brädi ja heitä katsomaan tuli ainakin viisisataa nuorta.

Mikael Gabriel

Yleisöä

Brädi

NYT RIITTÄÄ! -Konsertti
Sibeliustalon pääsalissa
Su 27.4.14 klo 15.30-18.00

Mikael Gabriel

Brädi

Mansesteri

Tehoste

Liput 6 € Lippupisteestä tai ovelta (sisältää palvelumaksun)

NYT RIITTÄÄ! on hanke kiusaamisen vähentämiseksi yläkouluissa. Sen sisällön ovat luoneet nuoret, joilla on kiusaamisesta omakohtaista kokemusta. Nyt riittää kiusaaminen!

1.5 Missä nyt mennään?

Menetelmäpaketin valmistuttua on pidetty useita vanhempainiltoja Päijät-Hämeen alueella ja työtä jatketaan vuonna 2015. Kouluissa on pidetty oppitunteja 8-luokkalaisille. Kiusaamisen vastainen menetelmä on pyritty saamaan pysyväksi osaksi tukioppilaiden koulutusta. Hankkeesta tiedotetaan aktiivisesti sidosryhmille ja pyritään sitä kautta laajentamaan kiusaamisen vastaiseen toimintaan sitoutumista.

Hankkeen pilottikouluina ovat Lahden yhteiskoulu, Vääksyn yhteiskoulu, Kärpäsén koulu, Salpausselän koulu, Nastolan Kukkasan koulu, Orimattilan yläaste ja Mukkulan yläaste. Hanketta ollaan levittämässä myös muihin kouluihin.

1.6 Kiusaamisen saama huomio mediassa

Hanke on saanut laajaa huomiota sanomalehdissä, radiossa ja netissä. Uutisia ovat julkaisseet muun muassa Etelä-Suomen Sanomat, Aamulehti, Hämeen Sanomat, Apulehti ja Seiska. Radiossa asiaa on puitu Ylessä ja Lahden Radio Voimassa.

Hankkeella on oma Facebook-ryhmä ja jatkossa on tarkoitus tehdä hankkeelle julkiset Facebook-sivut, josta muutkin voivat seurata hankkeen tapahtumia. Hankkeelle on luotu myös Twitterissä hashtag, jonka kautta hankkeesta voi levittää tietoa.

Hankkeeseen osallistuneet nuoret ovat saaneet positiivista huomiota myös kaduilla ja päässeet keskustelemaan asiasta tuntemattomien ihmisten kanssa.

2 Estä kiusaaminen

Hankkeessa opitun perusteella voidaan antaa seuraavat vinkit ihmisille, jotka haluavat puuttua koulukiusaamiseen.

Nuorelta nuorelle!

Viestin kiusaamiseen puuttumisesta ja sen lopettamisesta pitää välittyä nuorelta nuorelle. Nuoret voivat ottaa lisää vastuuta kiusaamisen vähentämisestä. Kaikki voivat tehdä jotain ja jokainen voi vaikuttaa siihen, mitä koulussa tapahtuu. Viesti on vahvempi, kun se kulkee nuorelta toiselle. Nuorten oman vastuun kasvattamiseksi voidaan kehittää esimerkiksi tukioppilastoimintaa. Kiusaaja tulee saada ymmärtämään tekonsa.

Joukossa on voimaa!

Kiusaamiseen puuttuminen vaatii yhteistyötä. Verkostomaisella yhteistyöllä ja toisten työn tukemisella saadaan parempia tuloksia. Kannattaa pyytää mukaan mahdollisimman laajasti eri toimijoita, kuten nuorisotyöntekijöitä, poliisi, opettajia ja järjestöjä. Lisäksi kannattaa selvittää onko alueella parhaillaan käynnissä jokin hanke, joka voisi tukea työtä.

Veturi johtamaan!

Laajasta kokoonpanosta johtuen on tärkeää, että joku ottaa päävastuun toiminnan järjestämisestä ja toimii veturina muille. Tällä varmistetaan, että kaikki tietävät missä mennään ja kuka tekee mitään.

Koulut mukaan!

Opettajat ja koulujen nuorisotyöntekijät pitää saada innostumaan hankkeessa kehitetyistä työkaluista, jotta ne otetaan laajasti käyttöön. Tavoitteena juurruttaa toiminta kouluihin ja tehdä sinnikkäästi yhdessä työtä kiusaamisen vähentämiseksi eikä neuvoa ulkoapäin, mitä kouluissa tulisi tehdä.

Arkista puhetta!

Kiusaamisesta pitää puhua arkisesti ja käyttää nuorten keskinäiseen puheeseen ja ajatusmaailmaan sopivia sanoja. Liika virallisuus ja jäykkyys eivät ole omiaan vähentämään kiusaamista. Erityishuomiota tulee kiinnittää siihen, miten asiat esitetään.

Matalalla kynnyksellä!

Kouluille on tehty helpoksi pyytää toiminta koululle niin 8. luokan oppitunneille kun vanhempain-iltoihin. Menetelmäpaketti on selkeä ja helppokäyttöinen.

3 Faktaa ja fiktiota kiusaamisesta

Kiusaaminen on pikku juttu eikä mikään rikos.

X VÄÄRIN Kiusaaminen voi täyttää kunnianloukkauksen, laittoman uhkauksen, lievän pahoinpitelyn ja pahoinpitelyn tunnusmerkistön, jolloin siihen voidaan soveltaa kyseisiin rikoksiin liittyviä lakeja. Myös alle 15-vuotias voidaan tuomita maksamaan vahingonkorvauksia. Alle 18-vuotiaana saatu rikostuomio voi vaikeuttaa mahdollisuuksia päästä haluamaansa opiskelu- tai työpaikkaan ja moni ovi voi sulkeutua. On tärkeää muistaa, että kiusaaja ei lähtökohtaisesti voi perustella tekoaan siitä näkökulmasta, että kyseessä oli vain vitsi.

Kiusaamisen vähentämiseksi tehdään jo kaikki mahdollinen.

X VÄÄRIN Kiusaaminen ei useinkaan tule opettajien tietoon eikä siihen läheskään aina puututa sen vaatimalla vakavuudella. Opetusministeriön selvityksen mukaan vain noin neljäsosa toistuvan koulukiusaamisen osapuolista ilmoitti, että koulun aikuiset ovat puuttuneet kiusaamiseen.

Kiusaamisesta kannattaa puhua

✓ OIKEIN Kiusaamistapausten yleisyys ja niiden saama mediahuomio on vaikuttanut myönteisesti ilmiön tunnistamiseen ja tunnustamiseen. Yhteiskunnassa on muodostumassa vahva tahtotila kiusaamisen vastaisen työn tekemiseksi.

Kiusaaminen rajoittuu kouluun.

X VÄÄRIN Nykyisin kiusaaminen ei monestikaan pääty koulupäivän päättyessä vaan jatkuu netissä kouluajan ulkopuolella. Netissä kiusaaminen on usein julkista ja pysyvää ja voi aiheuttaa uhrille pitkäaikaista haittaa.

Poliisi puuttuu kiusaamiseen myös netissä

✓ OIKEIN Kiusaaminen netissä ei useinkaan tule poliisin tietoon, mutta poliisi puuttuu myös netissä tapahtuvaan kiusaamiseen. Esimerkiksi Hämeen poliisilaitos puuttuu netissä tapahtuvaan kiusaamiseen lähes viikoittain. Kiusaamistapaukset ovat yleensä kunnianloukkauksia tai laittomia uhkauksia. Muun muassa nettikiusaamisen vähentämiseksi on vahvistettu nettipoliisitoimintaa ja nykyisin kaikilla poliisilaitoksilla on nettipoliisi.

4 Mitä on jäänyt käteen tässä vaiheessa?

Kokemukset ovat osoittaneet, että hankkeessa laadittu menetelmäpaketti toimii pääosin hyvin, mutta mukaan tarvitaan lisää vapaaehtoisia. Myös verkostoja tulee vahvistaa.

Seuraavaksi suunnitteilla on järjestää Lahdessa suurtapahtuma 8.5.2015. Mukaan kutsutaan eri järjestöjä, urheilutoimijoita ja viranomaistoimijoita vastustamaan kiusaamista.

Alle on kerätty hankkeeseen osallistuneiden ajatuksia siitä, mitä tässä vaiheessa on jäänyt käteen.

Brädi

"Keikka- ym. kiireiltäni en päässyt ihan kaikkeen toimintaan mukaan, mutta mihin ehdin, toi mulle hyvän mielen ja konkreettisen tuntuman nuoriin ja siihen, että ollaan oikeasti tärkeällä asialla. Tuntuu myös, että meidän projektin vanavedessä on tullut paljon vastaavaa toimintaa, ja kiusauksen vastustaminen on enemmän esillä kuin koskaan. Saavutimme taatusti projektilla paljon, näin uskon."

Sini Tarkkinen

"Hyvä mieli, että sai olla mukana sekä kova usko ja luottamus siihen, että jatkumoa tarvitaan, jotta aloitettu taival saadaan jatkumaan mahdollisimman pitkälle."

Mukana olleet nuoret

Kimi: "Nyt Riittää -projektin suurin anti minulle on ollut päästä keskustelemaan ja pohtimaan koulukiusaamista syvällisemmin yhdessä muiden ryhmäläisten kanssa. Heidän kokemuksensa ovat olleet rankkoja ja epäoikeudenmukaisia, mutta sitäkin tärkeämpiä projektin onnistumisen kannalta. Minulle projekti on myös merkannut muutosta: koulukiusaamista voidaan ehkäistä ja meille nuorille itsellemme voidaan antaa suuri rooli sen toteuttamisessa!"

Özlem: "Mielestäni projektin suurin anti oli se, että nuoret uskalsivat tuoda meidän projektin kautta ajatuksia ideoita esille kiusaamisesta. Löysimme menetelmiä ja saimme yhteyttä nuorten vanhempiin."

Noora: "Nyt Riittää -projektin parasta antia oli, että pääsin kertomaan avoimesti ja rohkeasti omasta koulukiusaamisesta. Tie oli rankka, mutta

palkitseva! Olemme myös onnistuneet tehtävässämme koulukiusaamista vastaan ja saaneet kosketuksen ihmisen tunteisiin. Projektimme on saanut hienon jatkumon ja pohjan jatkamiselle!"

Hämeen poliisilaitos

"Hanke on ollut poliisilaitokselle innostava ja erilainen kampanja. Poliisin on tärkeää olla mukana syrjäytymisen vastaisessa työssä rikosten ehkäisemiseksi ja tähän ilmiöön on päästy tarttumaan kiusaamisen kautta. Poliisilaitoksen päälliköt ovat suhtautuneet hankkeeseen positiivisesti ja siitä on saatu positiivista palautetta myös Poliisihallitukselta."

Lahden nuorisopalvelut

"Eryteisesti haluamme nostaa esille nuorten ydintiimin voimaantuminen prosessin aikana, saimme olla mukana isossa jutussa tässä mielessä. Muuten prosessista jäi elämään loistava yhteistyöverkosto sekä toimivia menetelmiä, joita on helppoa hyödyntää jatkossa. Tieto siitä että kiusaamisen vastainen työ ei jää tähän vaan jatkuu, on kuitenkin se tärkein ja paras anti. Monta kokemusta rikkaampana voi todeta, että ollaan iloisia ja kiitollisia siitä, että on saatu olla mukana."

Mannerheimin lastensuojeluliiton Lahden yhdistys

"Nyt Riittää -hankkeella oli selvästi hyvät vaikutukset juuri tukioppilaskoulutettavien kasvavaan määrään, sekä kaikkien Lahden yläkoulujen mukana oloon. Kuluneena vuonna Hämeen poliisi oli mukana myös kevään tukioppilaskoulutuksissa, joissa yhteensä koulutettiin ennätysmäärä, 121 uutta tukioppilasta kaikkiin Lahden yläkouluihin. Kiusaamista käsiteltiin eri tavalla, ja toivomme yhteistyön jatkuvan myös tulevaisuudessa."

Valopilkkuprojekti

"Nyt Riittää -hanke on tuonut kiusaamisen seuraukset näkyväksi hyvällä tavalla samalla. Hanke on antanut mukana olleille nuorille konkreettista tukea, ja toivoa siitä, että kuitenkin on joku joka kuuntelee, ottaa vakavasti, välittää ja ymmärtää. On ollut hienoa nähdä myös nuorten välisen vertaistuen voimaannuttava vaikutus."

Nyt Riittää -hankkeen kautta olemme päässeet mukaan koulujen vanhempainiltoihin ja sitä kautta viestittämään vanhemmille sitä, että lapsen kiusaamisesta saa ja voi puhua, ja että se kannattaa. Pienenä projektina uskomme yhteistyön voimaan. Nyt Riittää -hanke on lisännyt yhteistyötä sellaisten tahojen välillä, jotka eivät välttämättä yleensä tekisi yhteistyötä keskenään."

Lahden ensi- ja turvakoti

"Jos ajattelen tätä projektia kokonaisuudessaan ja sen merkittävyyttä, niin ensimmäiseksi mieleeni tulee tämä moniammatillinen yhteistyö ja verkostoituminen sekä ns. kokemusasiantuntijuuden hyödyntäminen asian esiin nostamisessa, millä on varmaankin ollut huomattavan suuri vaikutus kuulijakuntaan. Minusta tämä on ollut hyvä ja ansiokas tapa toimia tällä kyseisellä aihealueella. Olemme saaneet luotua erilaisia tulokulmia koulukiusaamisen käsittelyyn ja saaneet varmaankin sitä kautta avattua kyseisen asian monimerkityksellisyyden. Koulukiusaamisessa on siis kyse vakavasti otettavasta asiasta, jossa tarvitaan ehkäisevää työtä entistä enemmän.

Olemme erittäin kiitollisia, kun olemme saaneet olla osallisina tässä hienossa ja erittäin ansiokkaassa projektissa! Haluaisimme jatkossakin tehdä yhteistyötä tämän aihealueen tiimoilta ja olla mukana kehittämässä ehkäisevän työn menetelmiä koulukiusaamisen vastaisessa työssä."